

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ACİL SERVİSİNE BAŞVURAN ADLİ OLGULARIN ÖZELLİKLERİ*

The characteristics of the cases which admitted to Emergency Department of Trakya University Medical Faculty

Gürcan Altun**, Derya Azmak***, Ahmet Yılmaz****, Gözde Yılmaz*****

Altun G, Azmak D, Yılmaz A, Yılmaz G. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisine başvuran adli olguların özellikleri. Adli Tıp Bülteni 1997; 2(2):62-6.

ÖZET

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi (TÜTFH) Acil Servisine Eylül 1992-Eylül 1995 tarihleri arasında başvuran adli olgu sayısı 2802'dir. Bu olguların % 78'i (n:2196) erkek, % 22'si (n:606) kadın olup, olguların yaş ortalaması 30.52 (± 15.15)'dir. Adli olgu başvurularının Haziran-Ağustos döneminde yoğunlaştığı (% 35.9) görülmüştür.

102 olgu hastaneye ölü duhul ederken, 32 olgu ise acilde tedavisi sürerken ölmüştür. Adli olay türlerinin başında 1762 olgu (% 62.9) ile trafik kazaları gelmektedir, bunu 282 olgu (% 10.1) ile müessir fiiller ve 175 olgu (% 6.2) ile basit düşme ve yüksekten düşmeler izlemektedir.

Travmatik lezyonlar, 853 olguda (% 33) birden fazla beden bölgesini ilgilendirmekte iken, 785 olguda (% 29) ise baş-boyun yaralanmaları şeklindedir.

1817 olgunun (% 67) teşhis ve tedavisi acil serviste yapılırken, 883 olgu (% 33) ise ilgili kliniklere yatırılarak tedavi edilmiştir.

Adli ve tıbbi belgelerin incelenmesi sonucunda 433 olgunun (% 16) alkollü olduğu saptanmış, 1362 olguda (% 50) ise kişilerin alkol durumu ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır. Benzer şekilde, 432 olguda (% 16) kişilerin hayatını tehlikeye maruz kılacak nitelikte lezyonlar mevcut iken, 519 olguda (% 19) ise tıbbi belge ve kayıtlardaki yetersizlik ve eksikler nedeniyle retrospektif bir değerlendirme yapılamamıştır.

Bu çalışmanın amacı; 3 yıllık süre içerisinde T.Ü.T.F.H. acil servisine başvuran adli olguların epidemiyolojik özellikleri ile acil serviste tutulan tıbbi belge ve kayıtlardaki eksiklikleri ortaya koymaktır.

Anahtar kelimeler: Acil servis, adli olgular, travma, alkol, yaralanmalar.

SUMMARY

2802 cases were admitted to Emergency Department of Trakya University Hospital between September 1992 and September 1995. 2196 (78%) were male, 606 (22 %) were female. The average age was 30.52 (± 15.15). It was noted

that the frequency of legal cases which admitted to hospital increased between June and August.

102 cases were dead on arrival (DOA) at the hospital whereas 32 cases died in the emergency department during their treatment. Traffic accident was the leading cause with 1762 cases (62.9 %). This was followed by 282 cases of assault, and falls and falls from height with 175 cases.

While traumatic lesions were seen in more than one body region in 853 cases (33 %), head and neck injuries were seen in 785 cases (29 %).

1817 cases were treated in the emergency department as outclinic patients, and 883 cases were admitted as patients to the hospital.

It was observed that 433 cases were under the influence of alcohol. In 1362 (50 %) cases, there was no any information about alcohol. Similarly there were life threatening injuries in 432 cases, whereas there was no medical documentation which showed that whether injuries were life threatening or not.

The aim of this study was to reveal insufficient medical documentation after determining of the epidemiological characteristics of legal cases.

Key words: Emergency department, forensic cases, trauma, alcohol, injuries.

GİRİŞ

Bölge hastanesi konumunda olan Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine (TÜTFH) her gün çok sayıda acil olgu başvurmaktadır. Olguların, önemli bir bölümünü de adli olaylar oluşturmaktadır.

Acilde çalışan hekimlerin hastayı tedavi etme sorumluluğunun yanısıra adli olgularda kişide saptanan travmatik lezyonların bir rapor halinde düzenlenmesi ve olayın adli makamlara bildirilmesi gibi önemli görevleri vardır (1-5). Geçici ve kesin raporların yazımı sırasında travmatik lezyonların

* Bu çalışma 13-16 Mayıs 1996 tarihinde Bursa'da düzenlenen II. Adli Bilimler Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

** Uzm.Dr. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

*** Doç.Dr. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

**** Doç.Dr. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

***** Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrenci Bilimsel Araştırma Kolu

Geliş Tarihi: 18.05.1996 Düzeltme Tarihi: 21.09.1997 Kabul tarihi: 27.10.1997

tanımı ve/veya raporun yazım tekniği konusundaki çeşitli hatalar ileride telafisi zor olan sorunlara yol açabilmekte (6-7) ve hekime yasal sorumluluklar yüklemektedir (3,8-9).

Hekimler adli rapor yazarken Adli Tıp Kurumu'nun bu konuda yayınlanmış kitapçığından yararlanmalıdır (10).

Bu çalışmanın amacı, TÜTFH Acil servisine başvuran adli olguların epidemiyolojik özellikleri ile acilde yazılan raporlardaki sorunları ortaya koymak ve çözüm önerileri getirmektir.

GEREÇ ve YÖNTEM

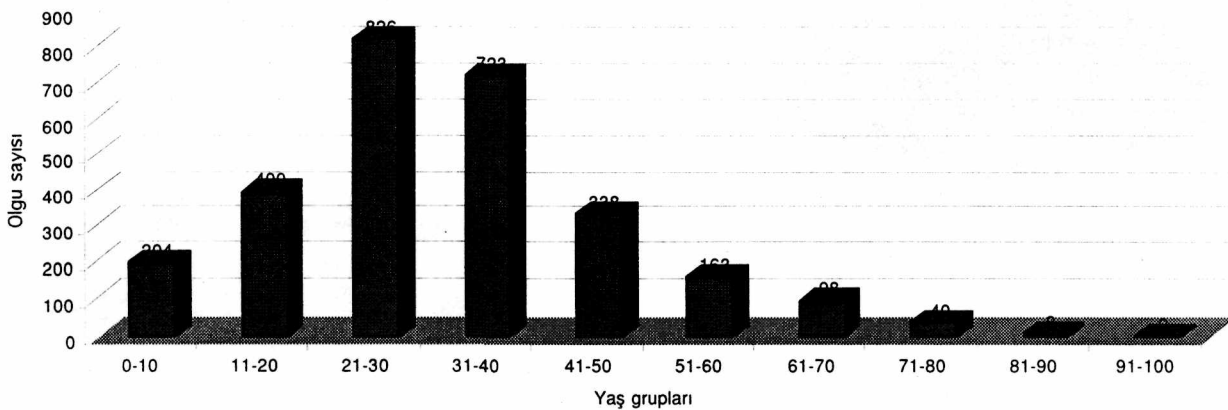
TÜTFH Acil servisine başvuran adli olguların kayıtları Eylül 1992 tarihinden itibaren ayrı bir protokol defterinde tutulmaktadır. Acil serviste teşhis ve tedavisi yapılarak taburcu edilen adli olgulara ait tıbbi belge ve adli raporlar anabilim dalımızın arşivinde saklanmaktadır. Çalışmamızda, Eylül 1992-Eylül 1995 tarihleri arasında başvuran olguların dosyaları tek tek incelenerek;

1. Yaş, cinsiyet, olay tarihi (ay),
2. Olay türü,
3. Travmaya uğrayan beden bölgesi,
4. Alkol durumu (Raporlarında alkol durumu belirtilmeyen 18 yaşın altındaki olgular "alkolsüz" olarak kabul edilmiştir),
5. Lezyonlara göre "Şahsın hayatının tehlikeye maruz kalıp kalmadığının" saptanması,
6. Olguların acil servis ile diğer servislere yatırılış özellikleri,
7. Adli ve tıbbi raporlardaki eksik yönler irdelenmiştir.

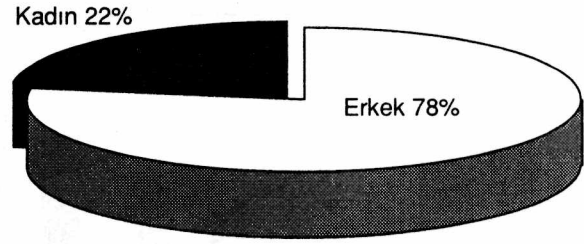
Veriler NCSS istatistik programı (11) kullanılarak değerlendirilip, sonuçlar tablo ve grafiklerle sunulmuştur.

BULGULAR

TÜTFH Acil servisine Eylül 1992-Eylül 1995 tarihle-

Grafik 2: Olguların yaş gruplarına göre dağılımı (n:2802).

Grafik 1: Olguların cinsiyet dağılımı (n: 2802).

ri arasında başvuran adli olgu sayısı 2802'dir.

Olguların % 78'i (n:2196) erkek, % 22'si (n:606) kadındır (Grafik 1).

Tüm olguların yaş ortalaması 30.52 ± 15.15 yıl (en genç 1- en yaşlı 95 yaşında) olup, bu oran erkekler için 30.8, kadınlar için 29.2 yıl bulunmuştur.

En çok olguya % 29.5 ile (n:826) 21-30 yaş grubunda rastlanmıştır (Grafik 2).

Adli olgu başvurularının % 35.9 ile (n:1009) Haziran-Ağustos döneminde yoğunlaştığı görülmüştür (Grafik 3).

102 olgu hastaneye ölü duhul ederken, 32 olgu acilde tedavisi sürerken ölmüştür.

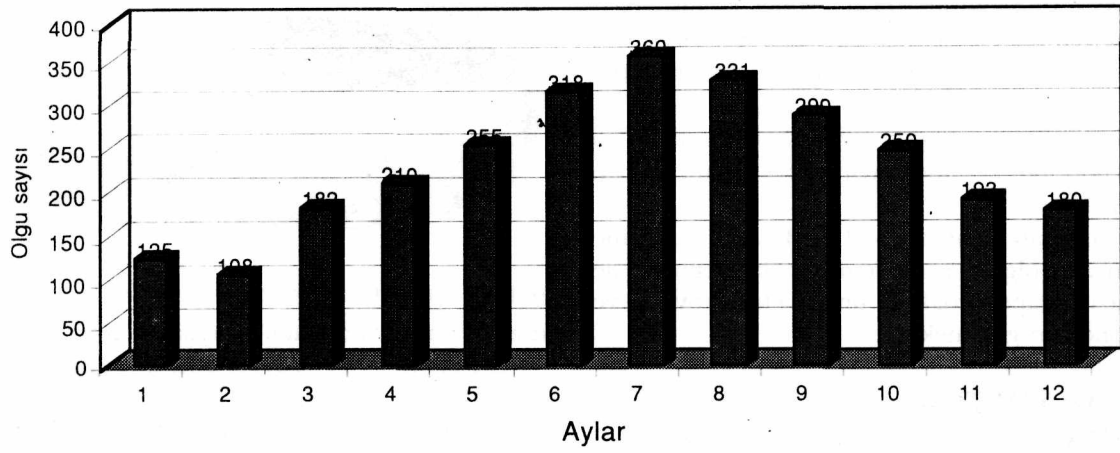
Olguların olay türlerine göre dağılımı Grafik 4'te görülmektedir. Trafik kazaları 1762 olgu (% 62.9) ile ilk sırada yer alırken, bunu sırasıyla müessir fiiller 282 olgu (% 10.1), basit ve yüksekten düşmeler 175 olgu (% 6.2) ile izlemektedir.

Olguların olay türlerine göre cinsiyet dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

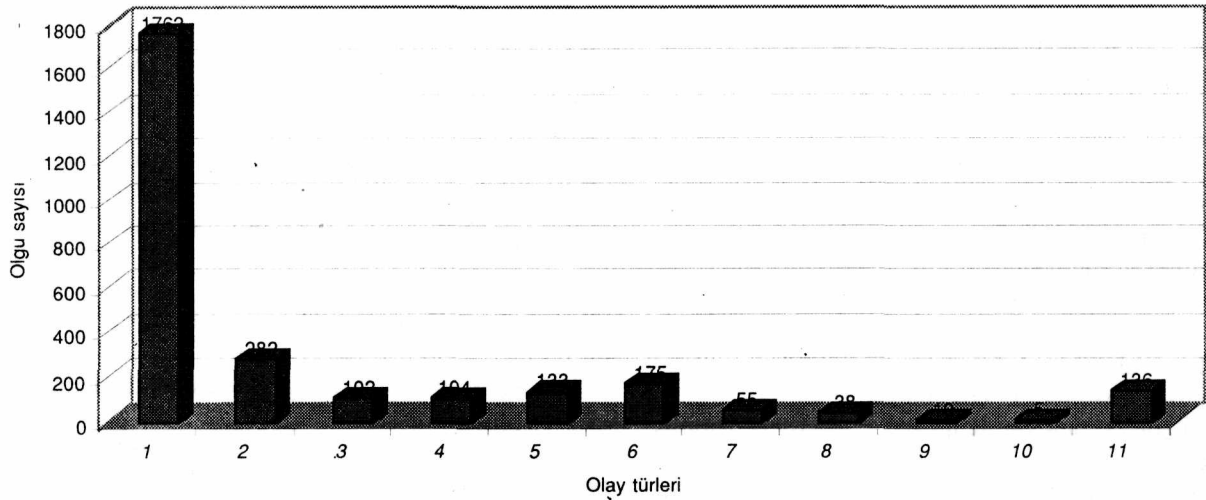
Yaşayan 2668 olguda travmatik lezyonların beden bölgelerine göre dağılımları Grafik 5'te görülmektedir.

1817 olgunun (% 67) teşhis ve tedavisi acil serviste yapılırken, 883 olgu (% 33) ise ilgili kliniklere yatırılarak tedavi edilmiştir.

Kayıtların incelenmesi sonucu; 433 olgunun (% 16) alkollü olduğu, 905 olgunun (% 34) ise alkollü olmadığı belirtilmiş olup, 1362 olguda (% 50) kişilerin alkol durumu ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır (Grafik 6).

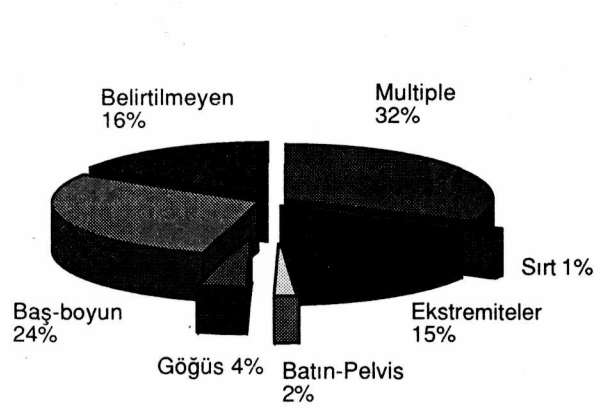

Grafik 3: Olguların aylara göre dağılımı (n:2802).

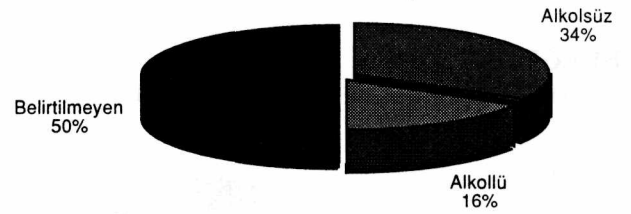

1. Trafik kazası, 2. Müessir fiil, 3. Ateşli silah yaralanmaları, 4. İntihar girişimi, 5. Kesici delici alet yaralanmaları, 6. Basit ve yüksekten düşmeler, 7. Zehirlenme, 8. İş kazası, 9. Elektrik çarpması, 10. Patlayıcı madde yaralanmaları, 11. Belirtilmeyenler

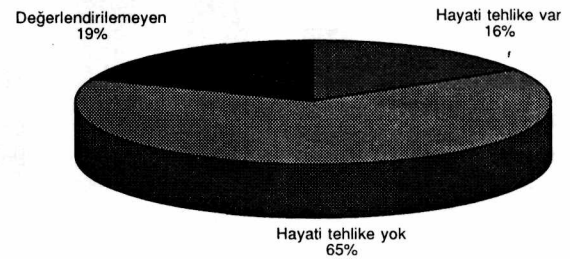
Grafik 4: Olguların olay türlerine göre dağılımı (n:2802).

Grafik 5: Yaşayan olgularda travmatik lezyonların beden bölgelerine göre dağılımı (n: 2668).

Grafik 6: Olgulardaki alkol durumu (n: 2700).

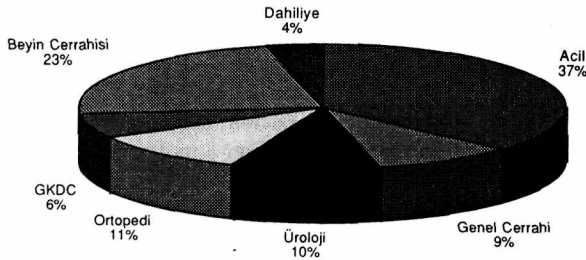

Grafik 7: Yaşayan olguların "hayatını tehlikeye maruz kalması" açısından dağılımı (n: 2668).

Tablo 1. Olguların olay türlerine göre cinsiyet dağılımı (n: 2802).

OLAY TÜRÜ	ERKEK		KADIN		TOPLAM	
	n:	%	n:	%	n:	%
Trafik Kazası	1387	(78.7)	375	(21.3)	1762	(62.9)
Müessir Fiil	242	(85.8)	40	(14.2)	282	(10.1)
Ateşli Silah Yaralanmaları	89	(87.2)	13	(12.8)	102	(3.6)
İntihar Girişimi	38	(36.5)	66	(63.5)	104	(3.7)
Kesici-Delici Alet Yaralanmaları	125	(93.9)	8	(6.1)	133	(4.7)
Düşmeler	131	(74.8)	44	(25.2)	175	(6.2)
Zehirlenme	32	(58.1)	23	(41.9)	55	(2.0)
İş Kazası	38	(100.0)	—	—	38	(1.4)
Elektrik Çarpması	9	(90.0)	1	(10.0)	10	(0.4)
Patlayıcı Madde ile Yaralanma	5	(100)	—	—	5	(0.2)
Belirtilmeyen	100	(73.5)	36	(26.5)	136	(4.9)
TOPLAM	2196	(78.3)	606	(21.7)	2802	(100.0)

Yaşayan 2668 olguya ait adli ve tıbbi belgelerin retrospektif değerlendirilmesi sonucunda; 1717 olguda (% 65) kişilerin hayatını tehlikeye maruz kılmayacak, 432 olguda (% 16) ise kişilerin hayatını tehlikeye maruz kılacak nitelikte lezyonların olduğu tespit edilmiştir. 519 olguda (% 19) ise tıbbi belge ve kayıtlardaki yetersizlik ve eksiklikler nedeniyle bir değerlendirme yapılamamıştır (Grafik 7). Değerlendirilmesi yapılamayan olguların ilgili kliniklere göre dağılımı Grafik 8'de

Grafik 8. Hayati tehlike açısından değerlendirilmesi yapılamayan olguların ilgili bölümlere göre dağılımı (n: 519).
*Göğüs kalp damar cerrahisi

gösterilmiştir. Hayati tehlike açısından değerlendirilmesi yapılamayan olguların % 37'sinin teşhis ve tedavisi acil serviste, geri kalan % 63'ünün ise yatırıldıkları ilgili servislerce yapılmıştır.

Mevcut tıbbi belge ve kayıtların incelenmesi sonucu dikkati çeken diğer bir konu da; % 24 oranında rastladığımız "halen hayati tehlikesi yoktur" ve % 7 oranında rastladığımız "halen hayati tehlikesi vardır" şeklindeki hatalı adli tıbbi yaklaşımlardır.

TARTIŞMA

Hastanemize başvuran adli nitelikteki olguların büyük bir kısmını erkekler oluşturmaktadır. Erkek/kadın oranı 3.6 olup, bu oran diğer çalışmalarla uyumlu bulunmuştur (12,13). Olgularımızın yaş ortalaması 30.5'dir ve çoğunluğu 20-40 yaş grubunda yer almaktadır. Aktif yaşamda yer alan bu yaş grubunda adli olayların sık görülmesi literatürle uyumludur (12-16).

Adli olguların yaz döneminde yoğunlaşması, trafik kazalarının bu dönemde artması ile ilişkilidir (12-13,15,17).

Olgularımızda ölüm oranı % 1.18 olarak bulunmuştur. Bu oran diğer çalışmada belirtilen % 1.76'dan düşük bulunmuştur (17).

Adli olgularımız içerisinde trafik kazalarının % 62.9 gibi yüksek bir oranda bulunması beklenen bir sonuç olup, diğer çalışmalarda bildirilen oranlardan yüksektir (12,13,16-18). Bu yüksek oranda, E-5 karayolunun üniversite hastanesi yakınından geçmesi nedeniyle etkisi olduğu kanısındayız. Çalışmamızda etkili eylem ve düşmeye bağlı yaralanmalar sırasıyla 2. ve 3. sırada yer almakta ve diğer benzer çalışmalara uygunluk göstermektedir (12-13,17).

Tablo 1'de olay türlerine göre cinsiyet dağılımı görülmektedir. Bu tabloda dikkati çeken nokta, bütün olay türlerinde erkeklerin sayıca çok olmasına karşın, intihar girişimi nedeniyle başvuran olgularda kadınların erkeklere oranla daha fazla olmasıdır.

Olgularımızda travmatik lezyonların beden bölgelerine göre dağılımı incelendiğinde; en büyük grubu % 33 ile birden fazla beden bölgesine ait lezyonlar oluşturmaktadır. Adli olgular içerisinde en büyük grubu trafik kazalarının oluşturması, bu tür kazalarda kişilerin birden fazla beden bölgesinde lezyon oluşmasında en büyük etkidir. Bu grup ayrı tutulduğunda % 29 ile baş-boyun bölgesi ve % 15 ile ekstremiteler en sık yaralanma bölgeleri olarak bulunmuştur (13-15,17-18).

Olgularımızın büyük bir kısmının (% 67) takip ve tedavisi acil serviste yapılmıştır (17). Yatırılarak tedavi edilen olguların ise, büyük bir kısmı beyin cerrahisi kliniğince takibe alınmıştır (12,13). Bunu ortopedi ve göğüs kalp damar cerrahisi kliniği izlemektedir.

Adli ve tıbbi belgelerin incelenmesi sonucunda; olgularımızın % 50'si (n:1362) gibi büyük bir oranında "kişinin alkol durumu" ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır. Aynı şekilde 519 olguda (% 19) tıbbi belge ve kayıtlardaki yetersizlikler nedeniyle "haya-

ti tehlike" bakımından bir değerlendirme yapılamamıştır. Adli olguların hasta takip kartları ve geçici raporlarında tespit ettiğimiz bu önemli eksiklik, özellikle acil olguların teşhis ve tedavisi sırasında hekimlerin bu konuya gerekli önemi göstermemelerinden ve çalışma ortamlarındaki olumsuzluklardan kaynaklandığı düşüncesindeyiz.

Hayati tehlike açısından değerlendirilmesi yapılamayan olguların % 37'sinin takibi acil serviste yapılmış olup, bu olguların büyük bir kısmı ya teşhis ve tedavi aşamasında iken gerekli görülen tetkikleri yaptırmayı kabul etmemiş ya da yaptırdıktan sonra tıbbi belge ve tetkik sonuçları ile birlikte, imza vererek veya imza bırakmadan hastaneyi terketmiştir. Geri kalan % 63'lük grupta hayati tehlike açısından değerlendirme yapılamaması ise; tıbbi belgelerin kişilerin yatırıldıkları ilgili servislere ulaştırılması sırasında, servis arşivlerinde veya genel arşive ulaştırılması sırasında kaybolmasından kaynaklanmaktadır. Bu tür olguların kesin raporları ilgili birimlerce yazılmış olduğundan anabilim dalımızdaki adli arşive belgeler ulaşmamaktadır.

Adli olguların muayenesi sonucu, mevcut olan travmatik lezyonlar anatomik lokalizasyonlarına ve özelliklerine göre çok dikkatli olarak kayıt edilmelidir. Kayıtların eksik ve yetersiz tutulması, raporlarda kişilerin alkol durumunun ve hayati tehlike kavramının belirtilmemesi adli yargının işleyişinde gecikmeye ve ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Bu gibi aksaklıkların anabilim dalımızca farkedilmesi sonucu geçici rapor formları değiştirilmiş ve geçici rapor formlarının alt kısımlarına "olguların hayati tehlike ve alkol durumları açısından değerlendirilmelerinin yapılması" şeklinde bir uyarı cümlesi eklenmiştir. Bu süreçten sonra uygun şekilde doldurulmamış hasta takip kartı ve geçici adli raporu yazılmamış adli olguların dosyaları anabilim dalımız arşivine kabul edilmeyip, böylece eksikliklerin giderilmesine çalışılmıştır. Ayrıca, üniversite hastanesi bünyesinde yapılan hizmet içi eğitimlerle adli olgularda görülen bu aksaklıkların giderilebileceği kanısındayız.

KAYNAKLAR

1. Tunalı İ. Hekimin Mesleki Sorumluluğu. Ankara Tıp Mecmuası 1992; 45: 25-34.
2. Köroğlu E. Sağlık Personelinin İlgilendiren Hukuk Kuralları "Sağlık Mevzuatı". 1. Baskı. Ankara: Hacettepe Yayın Birliği, 1984: 1-43, 376-82.
3. Koç S, Çetin G, Kolusayın Ö. Acil Olgularda Hekimin Sorumluluğu ve Adli Tıp Sorunları. Sendrom 1994; 6(5):54-9.

4. Salaçın S. Travmalarda Adli Rapor Düzenlenmesi (I). Arşiv 1992; 1: 87-94.
5. Salaçın S. Travmalarda Adli Rapor Düzenlenmesi (II). Arşiv 1992;1:199-206.
6. Erkol Z, Fincancı ŞK. TCK 456. Maddesinin Adli ve Tıbbi Açısından Değerlendirilmesi. Gaziantep Tıp Fakültesi Dergisi 1991; 2: 111-20.
7. Yılmaz A, Azmak D. Temel Adli Tıp Bilgileri ve Rapor Örnekleri. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı, Edirne:1995;1-20.
8. Katkıcı U, Örsal M. Adli Raporlarda Hayati Tehlike. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi 1995; 4(4):126-7.
9. Hancı Hİ. Hekimin Yasal Sorumlulukları (Tıbbi Hukuk). İzmir: Egem Tıbbi Yayıncılık, 1995: 31-55,119.
10. Gök Ş, Akyol S, Kolusayın Ö. Kişilerin Vücut Bütünlüklerinde Oluşturulan Zararların Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi. İstanbul: Adli Tıp Müessesesi Yayınları, No:2,1978:1-21.
11. Hintze JL. Number Cruncher Statistical System (NCSS 4.21), Utah: 1984-1986.
12. Kök AN, Öztürk S, Tunalı İ. Yatarak Tedavi Gören 959 Adli Vakanın Retrospektif Değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi 1992; 8(1-4):93-8.
13. Katkıcı U, Örsal M, Özkök MS. CÜTF Hastanesi'ne Başvuran Adli Olguların Özelliklerinin Araştırılması. C.Ü.Tıp Fakültesi Dergisi 1993; 15(1):34-9.
14. Dülger E, Bostancı M, Bilgin N, Toy E. Elazığ'da Son 3 Yılda Adli Rapor Verilen Trafik Kazalarının Değerlendirilmesi. 7. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı. İstanbul:1993; 133-42.
15. Durak D, Çoltu A, Durak K. 1000 Trafik Kazası Olgusunun Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi. 7. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı. İstanbul:1993; 269-74.
16. Günaydın G, Demireli O, Şahin TK, Demirci Ş. Selçuk Üniversitesi Acil Servisi'nde Verilen Adli Raporlar ve Bunların Hayati Tehlike Kavramı Yönünden Değerlendirilmesi. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı, İstanbul:1995; 271-5.
17. Koç S, Öztekin İ, Albek E, Lokman S. GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Acil Servisine, Başvuran Adli Nitelikteki 510 Olgunun Analizi. 7. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı, İstanbul:1993; 147-56.
18. Dülger E, Bostancı M. Yaralanma ile Sonuçlanan Adli Olgular. 1 Ulusal Adli Tıp Kongresi Poster Sunusu, İstanbul:1994.

Yazışma Adresi:

Uzm. Dr. Gürcan Altun
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Adli Tıp Anabilim Dalı
22030 EDİRNE
Tel: 0.284.2357642 Fax: 0.284.2357652